

Wereldwinkel Haastrecht

Winter 2004

Wereldwinkel Haastrecht

Vereniging "Levenskans voor allen"
Hoogstraat 51
2851 BB Haastrecht
tel. 06-12049783
Rabobank 11.85.46.082

Secretariaat

Mariëtte Verdoes
Beinsdorppolderweg 26
2807 KR Gouda

Openingstijden

Dinsdag	14.00-16.00
Woensdag	14.00-16.00
Donderdag	14.00-16.00
Vrijdag	14.00-16.00 18.30-20.30
Zaterdag	10.00-16.00

Kopij kwartaalblad

Saskia Verzijden
Dunantstraat 63
2851 BX Haastrecht

In dit nummer:

Voorwoord
Kerstmarkt
15 jaar Max Havelaar
Cultuurtip
Wereldgerechten
Van “rooi bossie” tot uniek wereldwinkelproduct
Pattaya brief december 2003
Wereldwinkel: ook wat voor u?
Milieubewust in India
Max Havelaar instant Cappuccino
Recept : Dal van groene linzen
Kinderarbeid
Eerste Fair Trade café in Rotterdam
Cultuurtips
Aanbieding in de maand maart 2004

Voorwoord

De meesten van u zullen al wel druk bezig met de voorbereidingen voor de komende vakantieperiode. In de Wereldwinkel is dat een vrij rustige tijd. Voor onze leveranciers is het echter geen vakantietijd. Zij zijn al weer druk bezig met de productie van bijvoorbeeld leuke cadeau-artikelen voor de kerstperiode. Want als kleine ondernemer in een ontwikkelingsland is er natuurlijk weinig vakantie te vieren. Deze mensen zijn juist blij met het werk en het eerlijke loon dat zij voor hun arbeid kunnen ontvangen.

Voor u een tip: neem op vakantie uw vertrouwde koffie en thee mee. Of kies juist voor iets gemakkelijks, zoals de instant cappuccino. Vergeet ook niet de koffiesnoepjes.

En kijkt u op uw vakantieadres ook eens rond of daar producten van eerlijke handel te verkrijgen zijn. Als u in Nederland blijft dan heeft u de keus uit 400 Wereldwinkels en 8 Fair Trade shops. Dus u vindt er altijd wel eentje in de buurt.

Wij vinden het leuk om uw ervaringen te horen.

Saskia Verzijden
redactie

Goede kerstperiode voor de Wereldwinkel

Zoals ieder jaar waren we ook dit keer weer present op de kerstmarkt. Hieronder een foto van Greet, Marianne en Lien in de kraam.

De kerstmarkt was weer als vanouds een trekpleister voor mensen op zoek naar cadeautjes. Onze omzet op de markt lag weer een stukje hoger dan in 2002.

Ook hebben we dit jaar een goede omzet gehad in de kerstpakketten. Het lijkt erop dat ondanks verhalen over economische achteruitgang, toch nog wordt gedacht aan de mensen voor wie eerlijke handel van levensbelang is!

15 jaar Max Havelaar, motor voor ontwikkeling

Koffie met het Max Havelaar Keurmerk is nu 15 jaar in Nederland op de markt. Deze koffie wordt inmiddels geleverd door 183 organisaties van kleine koffieboeren in 23 ontwikkelingslanden. Dankzij deze handel hebben veel boeren hun economische positie verbeterd en heeft de regio een flinke sociale ontwikkeling doorgemaakt. Stichting Max Havelaar presenteerde in november een rapport waarin beschreven is wat de belangrijkste effecten zijn en hoe fairtrade heeft bijgedragen aan versterking van boerencoöperaties.

Ondanks het feit dat al enkele jaren sprake is van een diepe koffiecrisis als gevolg van de lage wereldmarktprijzen, hebben boeren - dankzij fairtrade - duurzame ontwikkeling in gang kunnen zetten. Organisaties van kleine koffieboeren kunnen nu zelf exporteren, ze hebben geïnvesteerd in verbetering van de koffiekwiteit en zijn gerespecteerde handels-partners geworden. Van de handel via Max Havelaar hebben hele dorpen geprofiteerd, door o.a. verbetering van de infra-structuur, het opzetten van scholen en gezondheids-posten. De extra inkomsten uit de fairtrade-handel zorgen er ook voor dat boeren kunnen overstappen op biologische teelt. 50% van de koffie is nu eveneens biologisch gecertificeerd.

Het model van Max Havelaar is overgenomen door 16 andere industrielanden. De totale afzet van koffie met een Fairtrade-Keurmerk groeit jaarlijks met 10% doordat zich voortdurend nieuwe markten ontwikkelen. Fairtrade heeft bewezen een goede motor te zijn voor duurzame ontwikkeling en is inmiddels het referentiepunt voor grote bedrijven in de koffiemarkt die geleidelijk aan de noodzaak van duurzame productie inzien.

Enkele resultaten van 15 jaar Max Havelaar:

183 organisaties van koffieboeren die in zo'n 1000 coöperaties georganiseerd zijn. Zij vertegenwoordigen meer dan een half miljoen boerenfamilies
de koffie komt van organisaties uit 23 ontwikkelingslanden
totale verkoop in Nederland ruim 44 miljoen kilo koffie, dat zijn minstens 175 miljoen pakken koffie
extra opbrengsten voor de koffieboeren € 47 miljoen = het verschil tussen de lage wereldmarktprijs en de prijs die in de Max Havelaar-voorwaarden staat vermeld
marktaandeel in Nederland is bijna 3%
de afzet op de grootverbruikmarkt groeit gestaag in 2002 met 7%
in Nederland 23 koffieleveranciers van Max Havelaar koffie
naamsbekendheid van Max Havelaar in Nederland is 90%
7,5 % van de Nederlandse huishoudens gebruikt producten met het Max Havelaar Keurmerk

Nieuwe Max Havelaar-producten en internationale markten

na koffie zijn ook andere producten onder de handelsvoorwaarden van Max Havelaar geïntroduceerd; cacao, bananen, thee, honing en sinaasappelsap.

het Keurmerkmodel van Max Havelaar heeft navolging gekregen in 16 industrielanden: België, Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Denemarken, Canada, Finland, Engeland, Ierland, Italië, Japan, Luxemburg, Noorwegen, Zweden, Zwitserland en de Verenigde Staten.

alle keurmerkorganisaties hebben gezamenlijk een overkoepelend kantoor opgezet in Bonn, Fairtrade Labelling Organizations (FLO). Vanaf 2002 wordt met één gezamenlijk logo gewerkt.

de totale afzet van producten met het Fairtrade-label groeide vanaf 1999 gemiddeld met 20%, vooral door de groei in nieuwe markten.

de totale verkopen vertegenwoordigen een geschatte detailhandelwaarde van € 260 miljoen.

extra inkomsten voor de boeren vanuit de FLO-landen meer dan € 75 miljoen, vanaf 1995, waarvan alleen al € 30 miljoen in 2002

recente bedrijfsinitiatieven nemen fairtrade als referentiepunt: Procter&Gamble lanceerde een fairtrade-koffie onder hun merk Millstone en COOP in Engeland is de eerste supermarktketen die al zijn huismerk-filterkoffie onder Keurmerk brengt. Fairtrade is ook actief opgepakt door internationale ketens als Starbucks en McDonalds.

Cultuurtip

- **Hotel 'Het Reispaleis'**
voor kinderen van 4 tot en met 13 jaar

In Hotel 'Het Reispaleis' logeren mensen uit de hele wereld. Van Brazilië tot Oezbekistan, van Nederland tot Singapore. Maar waarom doen ze dat? Wat komen ze hier doen? Wat hebben ze bij zich? Wat voor werk doen ze? Wat zijn hun dierbare dingen?

In Hotel 'Het Reispaleis' kunnen bezoekers van 7 tot en met 13 jaar op zoek gaan naar de antwoorden. Met een kamersleutel brengen deze bezoekers de kamer en het verhaal van de gast tot leven. Filmpjes, spelletjes, muziek, verhalen: alles helpt om de gast te leren kennen.

De kinderen moeten er wel iets voor doen: koffers openmaken, nachtkastjes doorzoeken of onder het bed kijken. Na ruim een half uur speurwerk is de gast een bekende geworden. Bijna, want pas op de spannende zolder van het hotel is het verhaal helemaal rond.

Speciaal voor 4 tot en met 6 jarigen is er kamer 23. Daar logeert Deth de poppenspeler. Deth zelf is net even weg, maar in de kamer vinden de jongste bezoekers allerlei poppen en speelgoed en zelfs een speelhotel, een poppenkast en een reuzenkoffer.

Wereldgerechten

Door Sa'adat Farmanollah

Het is niet voor niets dat ik mijn column zo heb genoemd. Eén van mijn hobby's is koken. Ik houd van verschillende soorten lekker eten. En omdat ik ook van reizen houd, dacht ik: dat is het, door de wereld rond te reizen kun je verschillende gerechten tegenkomen. Ik laat jullie kennismaken met verschillende landen. Ik vertel telkens een klein beetje over de geschiedenis van een land en over de taal die er wordt gesproken. Dus wat ik zelf weet over dit land, zal ik graag met jullie delen. Uiteraard geef ik uitgebreide uitleg over een gerecht van het land. Het was heel moeilijk om een keus te maken met welk land ik zal beginnen. Omdat ik zelf uit Afghanistan kom, begin ik met dit land. Ik doe het alfabetisch, dus de volgende keer een land met een B.

Afghanistan is 19 keer zo groot als Nederland. In vergelijking met Nederland is het een bergland, want liefst 85 % van de hele oppervlakte bestaat uit bergen. Er zijn 27 provincies, waarvan vele een eigen taal hebben. Er zijn twee talen officieel, namelijk Dari en Pashtu.

Kabul is de hoofdstad van dit land. In de jaren vijftig was het nog een koninkrijk. Nu niet meer.

De gangbare religie is de Islam, maar aan de beelden hiernaast kunt u zien, dat er ooit sprake was van boeddhisme.

Elk van de provincies heeft zo zijn eigen gerechten. Deze keer geef ik één van de gerechten die in Kabul worden gemaakt. Het heet oshak.

Oshak

Benodigdheden:

500 gram meel
200 ml water
1 ei
2 preien
300 gr gehakt
1 ui
1 blik 300gr witte bonen
40 gr tomatenpuree
3 teentjes knoflook
3 el olie
Zout en zwarte peper naar smaak

Bereiding

Maak van het meel, water ei en wat zout een deeg. Leg er een theedoek overheen en laat het even staan.

Hak de prei heel fijn. Spoel het schoon en laat het goed uitlekken. Doe daarna alles in een pan, voeg er een klein beetje zout aan toe en zet het vuur aan. Laat het vocht uit de prei koken totdat het droog is. Dat is de vulling.

Rol het deeg dun uit (ongeveer 3mm). Maak er met behulp van een glas rondjes van en vul die met de prei. Maak de kanten van het deeg nat zodat ze makkelijk aan elkaar blijven plakken. Dat is de oshak.

De saus: doe de olie en gehakt in een pan, voeg er de fijngesneden ui toe. Roerbak het 5 minuten. Voeg de fijngesneden knoflook toe en laat het nog even bakken. Doe de tomatenpuree in een kom, verdun met 2 glazen water en voeg het toe aan het gehakt. Voeg ook de bonen toe. Laat alles nog 15 minuten op een zacht vuurtje koken.

Breng een pan met water aan de kook, doe er de oshak in en laat het 15 minuten op een laag vuur doorkoken. Haal de oshak met een schuimspaan uit de pan, er moet geen vocht in zitten. Leg het op het bord, doe de saus er bovenop en u bent klaar.

Eet smakelijk – ishtiëi goeb!

Van 'rooi bossie' tot uniek wereldwinkelproduct

Rooibosthee is typisch Zuid-Afrikaans. De thee is gemaakt van een kruid (Aspalatus Linearis) dat alleen groeit in de Zuid-Afrikaanse provincie Westkaap. De diepe zanderige bodem, de koele natte winters en de droge lange zomers zijn uitstekend voor de groei van 'rooi bossie'.

“Gezondheidsthee”

Rooibosthee helpt tegen spijsverteringsproblemen, slapeloosheid en allergieën, heeft een verzachtende werking op het zenuwstelsel, wordt aangeraden tegen stress en depressies.

Rooibosthee bevat geen cafeïne en beduidend minder tannine dan zwarte thee. Tannine zorgt ervoor dat thee heel bitter smaakt als het zakje een tijd in het water hangt. Wegens de 'verjongingseigenschappen' wordt rooibosthee steeds populairder in natuurvoedingswinkels.

Ook zijn er veel verhalen bekend over positieve effecten op baby's met allergische klachten. Alvorens uw baby rooibosthee te geven, dient u altijd eerst uw huisarts of het consultatiebureau te raadplegen.

TIP : Rooibosthee tegen acné

Neem een halve kop sterke, warme rooiboisthee. Voeg er een halve dessertlepel appelciderazijn en twee eetlepels havermoutpap of meel toe. Vermeng alles goed met elkaar totdat het lauw geworden is en breng het aan op het hele gezicht en de hals. Ga minimaal een kwartier rustig liggen. Spoel daarna alles af met lauwe rooiboisthee. Breng tenslotte een vocht-inbrengende crème aan.

Pattaya- brief december 2003

Zoals andere jaren ontvingen we ook nu weer een brief uit Thailand van weeshuis Pattaya, dat ook door de Wereldwinkel ondersteund wordt.

Terugblik

December is de maand van de terugblikken over het afgelopen jaar. Voor Pattaya vooral het jaar waarin de oprichter, pater Ray, is overleden. Ter nagedachtenis aan hem is een standbeeld opgericht met op elke knie een kind. "In de geest is hij nog steeds bij ons, en we proberen op zijn

Het standbeeld van pater Ray

manier verder te gaan met zijn werk" schrijft pater Philip Banchong, de huidige directeur van Pattaya.

Buitenlandse stage

Pater Philip meldt dat er in 2004 een aantal leerlingen naar het buitenland zal gaan om hun taal verder te ontwikkelen. Zo gaan 5 al wat oudere kinderen naar Australië. Ze logeren daar in gastgezinnen en zullen dagelijks de engelse taalschool bezoeken. Als voorbereiding hierop krijgen ze al extra lessen Engels op zaterdag. Natuurlijk zullen ze hun thuis, Pattaya, missen, en de mensen in Pattaya hen. Maar voor de kinderen is het een fantastische kans, en bovendien een manier om hun toekomstperspectieven te verbeteren.

Taek-won-do

Een aantal kinderen in Pattaya krijgt les in Taek-won-do. De meesten van hen hebben inmiddels al weer een proef volbracht en een hogere kleur gordel verdiend. Deze sport geeft de kinderen zelfvertrouwen en leert dat ze voor zichzelf op kunnen komen (zonder natuurlijk gelijk met iedereen te gaan vechten!)

Straatkinderen

Een groep kinderen die geen Taek-won-do nodig heeft om te leren voor zichzelf op te komen is de groep van straatkinderen. Zij hebben in de harde school van de straat geleerd om te overleven.

De straatkinderen kregen onlangs een fantastische verrassing: er was geld gedoneerd voor kerstcadeaus. Ze mochten in groepjes zelf hun cadeaus uit gaan zoeken. Daarna werd alles ingepakt en met kerst werd alles weer feestelijk uitgepakt. Het was voor de kinderen alsof ze de loterij hadden gewonnen!

Wereldwinkel; ook wat voor u?

Misschien stond u altijd al sympathiek tegenover de Wereldwinkel. Leuke artikelen, aardige mensen en een goed doel. Maar de stap om zelf vrijwilliger te worden is best wel groot. Je weet niet waar je aan begint, en wilt toch wel baas van je eigen tijd blijven...

Diverse activiteiten

Wij zijn echt niet alleen blij met mensen die in de winkel willen staan. Regelmatig zijn er andere werkzaamheden. Misschien zit daar iets voor u tussen?

- Taarten bakken voor de proeverij en kerstmarkt
- Folders of kwartaalbladen rondbrengen
- Helpen met kraam opbouwen voor de weekmarkt en jaarmarkt
- Inrichten van de winkel en bijvullen uit de voorraad
- Inkopen doen bij de groothandel
- Organiseren van verkopen in bijv. kerken
- Zorgen voor publiciteit door het ophangen van posters
- Bedrijven benaderen om over te stappen op Max-Havelaar koffie en thee
- En natuurlijk: bestuursactiviteiten en winkeldiensten.

Is uw interesse gewekt?

Neemt u dan eens vrijblijvend contact op met Truus Kalkman (tel. 501654) of Mariëtte Verdoes (tel. 582608).

Milieubewust in India

Het Indiase Ladakh is een van de hoogste en droogste bewoonde gebieden ter wereld. In dit fragiele berg-ecosysteem wordt afval nauwelijks afgebroken. De lokale vrouwenbeweging is erin geslaagd de plastic zak uit Ladakh te verbannen.

Afval

Tot de jaren zeventig vormde afval geen probleem in Ladakh. De inwoners gebruikten producten die biologisch afbreekbaar waren of continu gerecycled werden. Vanaf 1974 veranderde dit. Toen werd het gebied ontsloten en kreeg Ladakh met allerlei niet-afbreekbare Indiase consumptiegoederen te maken. Ook via toeristen leerden Ladakhi's de westerse consumptiemaatschappij kennen. De gebruiken in de lokale samenleving veranderden en in de hoofdstad Leh stapelde het afval zich op.

Vrouweninitiatief

In 1998 besloot de Women's Alliance van Ladakh (wal) actie te ondernemen. Samen met de winkeliersvereniging stelde de Women's Alliance een boycot in op plastic zakken. Boodschappen worden alleen nog in papieren zakken verpakt, die in het centrum van de vrouwenorganisatie gemaakt worden van oude kranten.

Geen plastic zakken meer

Tijdens meerdere boodschappenrondes Leh blijkt dat alle boodschappen in een grote kruidenierszaak reageert verkoper vraag waarom hij geen plastic zakken

op de Main Bazaar van papieren zak gaan. In een Tsering verbaasd op de gebruikt.

Plastic is niet goed voor het milieu. Met papieren zakken is Leh een stuk schoner geworden.”

Dit gemeenschappelijke milieubewustzijn wordt echter bedreigd. Tashi: “Vanwege de onrust in Kashmir trekken steeds meer Kashmiri's naar Ladakh om winkels te openen. Deze nieuwelingen trekken zich niets aan van de afspraken en gebruiken stiekem plastic zakken. Wij voeren regelmatig controles uit. Als we winkeliers betrappen, dan krijgen ze een fikse boete. Ze moeten ons milieu respecteren.”

Bron: Nicolien Zuijdgheest in Internationale Samenwerking

Ladakh ligt in het noorden van India, tegen de grens met China en Tibet.

Max Havelaar instant Cappuccino

Velen zijn dol op cappuccino.

Maar wel een hoop werk: eerst sterke koffie melk heel schuimig kloppen en voorzichtig is natuurlijk de lekkerste cappuccino. En Italië, lekker op een terrasje.

(espresso) zetten, dan op de koffie gieten.....dat dan nog het liefst in

Voor wie niet zoveel zin of tijd heeft, maar toch van een snelle cappuccino wil genieten, is er nu ook Max Havelaar instant cappuccino. Een paar lepels in een kop, heet water erbij, even roeren en klaar. Een prima alternatief!

Dal van groene linzen

Dal, de naam die de Hindoes in India geven aan gehalveerde linzen, erwten of bonen, is ook de naam die men geeft aan de veelheid van goedkope, voedzame gerechten die ervan gemaakt worden. Deze peulvruchten en zaden zijn rijk aan eiwitten en zorgen ervoor dat het armere deel van de bevolking toch voorzien wordt van belangrijke voedingsstoffen. Maar iedereen, arm en rijk, eet ze graag. Voor deze ene keer is gezond eten niet saai; er zijn minstens 60 soorten dal, gemaakt van mungbonen, kekererwten, rode en groene linzen, gele spliterwten en noem maar op. Men kent bovendien net zoveel smaakgevers als soorten dal. Groene linzen hoeven niet geweekt te worden voor het koken. Ze zijn na ca. 30 minuten gaar.

Ingrediënten

Olie

1 ui, in dunne ringen gesneden

3 teentjes knoflook

½ kaneelstokje *

1 theelepel chilipoeder*

5 kruidnagels*

1 theelepel gemalen koriander

125 gram groene linzen, gekookt

½ literblik tomaten, kleingesneden

1 eetlepel fijngehakte koriander

zout

** deze producten zijn verkrijgbaar bij de Wereldwinkel*

Bereiding

Verhit een beetje olie in een pan en fruit de ui tot deze goudbruin begint te worden. Voeg de knoflook en de specerijen toe en laat het geheel 1 minuut roerbakken.

Schep de linzen en de tomaten door het mengsel, dek de pan af en laat alles 15 tot 20 minuten doorkoken op een laag pitje. Bestrooi het gerecht met fijngehakte koriander en geef wat yoghurt en gekookte rijst erbij.

Kinderarbeid

Zo goedkoop mogelijk spullen willen kopen in de winkel, maar wel tegen kinderarbeid zijn. Zo hoog mogelijke winst willen maken, maar wel eisen dat er geen kinderen in de fabrieken werken.

Tegenstrijdige gevoelens.

Fair Trade probeert die tegenstrijdigheden te rijmen. Probeert te laten zien dat je best prachtige producten kunt verkopen tegen een redelijke prijs en toch je verantwoordelijkheid kunt nemen voor het welzijn van de mensen die de producten maken. Als er een faire prijs wordt betaald voor producten uit ontwikkelingslanden, kunnen de makers ervan een redelijk inkomen krijgen. En een faire prijs betekent echt niet dat de producten erg duur worden. Want een prijsverhoging van een paar (euro)dubbeltjes voor bijvoorbeeld een houten knikkerbaan, is genoeg om ouders in staat te stellen hun kinderen naar school te laten gaan.

Wat betreft kinderarbeid om die kinderen (die vaak op straat te zetten, maar werk en scholing mogelijk

Faire prijzen en betere

Daarnaast is het handels-verdragen tussen landen afspraken worden einde maken aan pleit Fair Trade al jaren

gaat het er dan niet ook kostwinner zijn) om de combinatie van te maken.

regels

noodzakelijk dat er in de verschillende vastgelegd die een kinderuitbuiting. Daar voor.

Eerste Fair Trade café in Rotterdam

Eind januari opent in Rotterdam het eerste Fair Trade Café haar deuren. Op de vijfde verdieping van boekhandel Donner kan iedereen dan terecht voor een kopje Max Havelaar koffie en een eerlijk hapje, vers bereid met zoveel mogelijk Fair Trade ingrediënten. Deze boekhandel heeft ruim 6000 bezoekers per dag. Het café heeft zo'n 80 zitplaatsen. Bovendien komt er in diezelfde boekhandel op de begane grond een Fair Trade Coffecorner, waar bezoekers een kopje koffie en een versnapering kunnen nuttigen.

Voor Fair Trade is dit een nieuwe, eigentijdse manier om eerlijke handel bekend te maken bij een breed publiek.

Als aan het eind van dit jaar blijkt dat dit een succesvol concept is, krijgen meer grote boekhandels een Fair Trade Café.

Cultuurtips

- **Borneo: een spectaculaire erfenis**
De verzameling van Martin Piers

Meer dan 200 voorwerpen uit Kalimantan en Sarawak, het Indonesische en het Maleisische deel van Borneo, tonen de rijke cultuurhistorie van één van de grootste eilanden ter wereld
Museum Nusantara, Sint Agathaplein 4-5, 2611 HR, Delft. Telefoon (015) 260 23 58
<http://www.nusantara-delft.nl>

- **Rotterdamers**

Tien Rotterdamse families, die vanuit verschillende streken uit de wereld naar Rotterdam zijn gekomen, vertellen over hun leven en geven zo een beeld van multicultureel Rotterdam anno nu. De tentoonstelling laat zien dat de eerste generatie migranten allemaal hun eigen cultuur meebrachten en dat bij de tweede en derde generatie, de Rotterdamse jongeren, een mix van culturen ontstaat die tot uitdrukking komt in muziek, taal, kleding en ook in relaties. Bij de tentoonstelling verschijnt 'Het geheugen van de stad', een boek van Anil Ramdas, waarin de families hun vaak zeer persoonlijk verhaal vertellen.

Wereldmuseum Rotterdam
Willemskade 25, 3016 DM Rotterdam
Tel. 010 - 270 71 72 <http://www.wereldmuseum.rotterdam.nl>

AANBIEDING IN DE MAAND	
MAART 2004	
	
Normaal	€ 8,95
Nu voor leden	€ 7,60
	
Lekker bij vleesgerechten!	